

tobak är en nödvändighetsvara, utan tvärtom må medgifvas att den endast begagnas för att tillfredsställa ett visst njutningsbegär, och då dertill kommer att den njuten i stor mängd äfven grundlägger sjukdomar, så tvekar jag ej att föreslå en ökad beskattning på konsumtionen deraf.

Om dessa åsigter gillas, finnes två sätt att gå till väga, antingen att likasom vid brännerierna kontrollörer anställas vid fabrikerna, eller att städer och kommuner bestämma huru många försäljningsställen få finnas inom kommunen. Rättigheten till ett sådant försäljningsställe auktioneras bort för ett år i sender till den mestbjudande och beloppet uppbäres af Kronans tjänstemän.

Stockholm den 27 Januari 1870.

S. Heijkenskjöld.

N:o 7.

Af Herr **Beckman, Anders Fredrik**: *Om fortfarande understöd åt Artisten N. M. Mandelgren för antiqvariska forskningar.*

I likhet med hvad alltsedan år 1862 egt rum anvisade 1868 års Riksdag åt Artisten N. M. Mandelgren "för fortsättning af hans antiqvariska forskning" ett anslag af 1,500 R:dr för året 1869. Då här bifogade utlåtande af Kongl. Akademien för de fria konsterna, afgifvet den 1 September 1868, med hänsyn till utbekommande af anslaget för år 1869, vitsordar Mandelgrens verksamhet, såsom icke blott nitisk och sjelfuppoffrande, utan äfven för det betydelsefulla ändamålet fruktbringande; då Mandelgren på grund af samma utlåtande fått uppbära sistberörda anslag samt enligt närlagda intyg till Akademien inlemnad, enligt Riksdagens föreskrift, så väl ritningar som reseberättelse för 1869; då af bifogade förteckning synes framgå, att visserligen nära hälften af Sveriges kyrkor blifvit för ändamålet af Mandelgren besökta, men sålunda jemväl att en större del ännu återstår att undersöka; då önskvärdt och för ändamålet främjande synes, att den, hvilken en längre tid haft sig arbetet ombetrodt och detsamma icke utan framgång utfört, sät-

tes i tillfälle att samma arbete ytterligare fullfölja, så torde skälig anledning icke saknas för den vördsamma hemställan, jag härmed vågar göra:

att Riksdagen täcktes äfven för innevarande år 1870 samt 1871 och följande år, så länge Mandelgren är med ifrågavarande arbete sys-selsatt, anvisa ett extra anslag af 1,500 R:dr årligen, att användas till understöd åt Artisten N. M. Mandelgren för fortsättning af hans antiqvariska forskningar, derest Kongl. Maj:t, efter Akademiens för de fria konsterna hörande, fortfarande finner Mandelgren deraf vara förtjent, samt med skyldighet för Mandelgren att till nämnda Akademi afgifva berättelse och inlemna de afteckningar han under året gjort.

Om remiss till vederbörande Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1870.

A. F. Beckman.

Kyrkor, som blifvit besökta inom Hernösands stift under åren 1868 och 1869 af Mandelgren:

Hernösands stads kyrka	1.
Säbrå	1.
Nordingrå	1.
Wibyggerå	1.
Norra Bjerträ	1.
Skog	1.
Gudmunrå	1.
Högsjö	1.
Thorsåker	1.
Ytter Lännäs	1.
Dahl	1.
Botheå	1.
Styrnäs	1.
Öfver Lännäs	1.
Sånga	1.
Solefteå	1.
Multrä	1.

Transport 17.

	Transport 17.
Resele	1.
Liden	1.
Ramsele	1.
Edsele	1.
Helgum	1.
Sjelevad, målning under kalken	1.
Nättra (ny)	1.
Arnäs (ny)	1.
Grundsunda, målning under kalken	1.
Nordmaling	1.
Umeå stads- och landskyrka	2.
Inom Westerbottens kontrakt inga vidare.	
Luleå stads- och landskyrka	2.
Skön	1.
Alnön, målning i gamla kyrkan	1.
Sundsvall	1.
Liden, målning i gamla	1.
Njurunda, gamla och nya	1.
Tuna	1.
Stöde	1.
Torp	1.
Borgsjö	1.
Hammerdahl	1.
Ström	1.
Frostviken	1.
Lith	1.
Kyrkås, ny och gammal	1.
Häggenås	1.
Rödön	1.
Nasskott	1.
Åhs	1.
Brunflo	1.
Lockne	1.
Marieby	1.
Östersund	1.
Näs	1.
Hackås	1.
Räfsund från 1200-talet	1.

	Transport 56.
Bräcke	1.
Sunne	1.
Frösön	1.
Hallen	1.
Norderön	1.
Marby	1.
Ragunda	1.
Fors	1.
Hellesjö	1.
Håsjö	1.
Berg	1.
Kläfsjö	1.
Sveg	1.
Lillherdahl	1.
Lindsele	1.
Hede	1.
Wemdahl	1.
Tännes (kapell)	1.
Ljusnedahls (bruks-) kapell	1.
Storsjön (kapell)	1.
Oviken	1.
Myssjö	1.
Offerdahl	1.
Alsen	1.
Mattmar	1.
Undersåker	1.
Mörsil	1.
Åhre	1.
Wallbo, lappkapell	1.

Summa 85.

Återstår således inom stiftet 80 kyrkor obesökta.

Sedan år 1846 äro inom följande stift, af Mandelgren besökta nedanstående antal kyrkor:

Hernösands stift	85.
Linköpings „	215.
Wexjö „	92.
	<hr/>
	Transport 392.

	Transport	
Calmar stift	392.	50.
Wisby „	24.	124.
Lunds „	54.	136.
Göteborgs „	42.	40.
Skara „	36.	110.
Strengnäs „		
Westerås „		
Carlstads „		
Upsala „		
	Summa	1,008.

Af 2,393 är således besökt nära hälften.

Stockholm den 20 Januari 1870.

N. M. Mandelgren.

1868 års forskningsresor till fots, i båt, med gästgifvareskjuts, på ångfartyg och jernbana, uppgingo till . . . . . 618⁷/₁₆ mil.
 1869 års d:o d:o d:o 609³/₄ „

Stockholm som ofvan.

N. M. Mandelgren.

Herr Artisten och Riddaren N. M. Mandelgren har denna dag till Kongl. Akademien för de fria konsterna aflemnat fem stycken under år 1869 ritade plancher, framställande hvalfnålningar i Ytter-Lennäs kyrka i Ångermanland, och äfven afgifvit reseberättelse för samma år.

Stockholm den 21 Januari 1870.

Ex officio

F. W. Scholander.

Utdrag af Kongl. Akademiens för de fria konsterna handlingar, Registraturet N:o 79, år 1868.

Skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande anslag åt Artisten och Riddaren N. M. Mandelgren.

Med anledning af erhållen nådig befallning att afgifva underdånigt yttrande, rörande ett af Riksdagen anvisadt extra anslag för år 1869 af

1,500 R:dr R:mt åt Artisten N. M. Mandelgren, till fortsättande af hans antiqvariska forskningar i Sveriges konsthistoria, får Eders Kongl. Maj:ts Akademi för de fria konsterna, med åberopande af det förord han redan den 23 Februari 1867 ansett sig böra lemna Mandelgren, i underdånighet anföra följande.

Mandelgrens mångåriga, nitiska och sjelfupppoffrande verksamhet har haft till hufvudmål, att genom afbildningar samla och bekantgöra konst- och kulturhistoriska minnen från äldre tider. I ett land, hvarest dessa ofta högst ovanliga lemningar måste på vidsträcktare områden uppsökas, är aftecknandet så mycket viktigare som en mängd för större delen af allmänheten såsom värdelösa ansedda föremål löpa ständigt fara att förstöras. Redan derigenom att Mandelgren på de mångåriga vandringarne genom landets provinser haft tillfälle att fästa både presterskaps, herremäns och allmoges uppmärksamhet å vigten af tillföre ringaktade byggnaders, konstverks och gamla husgerådets bevarande, har han gjort sig gagnelig för det allmänna; och i den betydliga mängd afbildningar, han redan sammanbragt och varit skyldig till Eders Kongl. Maj:ts Witterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademi aflemna, utgöras en stor del af föremål värda uppmärksamhet och intresse.

Dessa äro dock att anse endast såsom hopade materialier, hvilka erhålla sitt rätta värde först sedan de en gång blifvit i tidsföljd ordnade och kunna till ett helt sammanföras, men härtill fordras, att åt forskaren beredes möjlighet för samlingarnes fullständiggörande, så vidt detta i hans förmåga står, och får Akademien, till främjande af ett sådant önskvärdt mål, i underdånighet förorda det af Riksdagen gjorda anslaget tilldelande åt Mandelgren.

Stockholm den 1 September 1868.

F. von DARDEL.

F. W. Scholander.
